

Rovdyrbloggen

(Foto: viltkamera.nina.no)

Opplevelser av ulv

Ketil Skogen

SENIROFORSKER NINA

Helene Figari

FORSKER, NINA

Fredag 12. februar 2021 - 12:24

Etter at Senterungdommen vedtok å utrydde all ulv i Norge, har konfliktene rundt ulven nok en gang fått mediernes oppmerksomhet. Ikke minst gjennom NRKs Debatten, men også i form av oppslag om folks møter med ulv. En sak fra Østfold har vært omtalt bl.a. på nrk.no, og den var ekstra pikant fordi det handlet om en av ulvene som var flyttet for at de – med sine verdifulle gener – ikke skulle bli skutt.

Personen som ble intervjuet om ulv på gårdsplassen virket langt fra skrekkslagen, men NRKs reportasje slapp også til velkjente stemmer som argumenterte for at nettopp slike "nærgående" individer må skytes umiddelbart, siden de skaper uhygge og mistrivsel. Men gjør de nødvendigvis det?

Den fornyede interessen for lite sky ulv aktualiserer en studie av folks erfaringer med slike dyr som vi gjennomførte for et par år siden ([link](#)). Den viste at møter

I studien intervjuet vi folk som bor rundt Osensjøen i Hedmark (et område som har hatt flere ulveflokker, noen kjent for å være «nærgående») og rundt Østmarka (som også har hatt sine «nærgående» ulver). Intervjuene ga oss innsikt i hvordan det oppleves å ha ulv der man bor og ferdes. Et hovedfunn var det store mangfoldet. Alle varianter av ulveopplevelser forekom i begge områder. Det var ingen trekk ved selve møtet med ulv som førte til den ene eller den andre forståelsen av det som hadde skjedd. Samme slags hendelse kunne oppleves både negativt og positivt.

Erfaringer med ulv tolkes inn i et bilde av ulv og ulveforvaltning som finnes fra før. Enten som en del av en persons egen etablerte forståelse eller som en tolkningsramme som finnes tilgjengelig der ute og som kan «lastes ned», så å si, for å gi opplevelsene mening. Vi vet fra før at utmarksbruk som jakt og husdyrhold er viktige deler av en slik tolkningsramme for mange som har røtter i en rural høstingskultur, og den er tilgjengelige for et større fellesskap fordi den er knyttet til overordnede fortellinger om dagens samfunn: Ikke minst om maktforhold mellom by og bygd, og mellom samfunnsgrupper i ulike maktposisjoner. Oppfatningen av ulven som en mulig trussel mot liv og helse, og særlig mot barn, lenkes til en historie om urimelig maktskjevhet mellom «storsamfunnet» (les mektige grupper og institusjoner, eller den «urbane eliten») og små bygdesamfunn, der et viktig element er at myndigheter og livsfjerne akademikere med stor makt er skyld i en situasjon som er utålelig for både enkeltmennesker og lokalsamfunn.

Den tilsvarende bakgrunnen for positive fortolkninger av ulvemøter handler om naturen i vår tid, en natur under sterkt press og der ulvens tilbakekomst er et tegn på at ikke alt går i feil retning. I tillegg kommer fascinasjon for selve dyret, som er tydelig i flere av intervjuene. Men også denne må forstås mot en bakgrunn av et grunnleggende natursyn. Ulven kan tildeles en viktig symbolsk rolle på toppen – den er ikke kjernen i selve natursynet. Blant folk som fra før har en positiv eller nøytral oppfatning av ulvens nærvær, ser det ut til å være vanlig å forstå møter med ulv som gode opplevelser – også møter med ulv som er lite sky. Hvis man gjerne vil se ulv, kan det være fint at den ikke stikker av.

Det var altså stor variasjon i verdsetting av erfaringer med ulv. Men samtidig var historiene som ble fortalt ganske like – både med tanke på selve hendelsesforløpet og hvor viktige opplevelsene hadde vært for dem som fortalte.

En del av historiene var både personlige og politiserte. Det kunne være beskrivelser av egne erfaringer og følelser, som gled over i mer argumenterende fremstillinger. Frykt og redusert livskvalitet har blitt standardargumenter i ulvedebatten, og kan framstå som ganske sjablongaktige. Men det er ikke det samme som at frykten ikke er ekte. I andre fortellinger veves positive følelser for rovdyr sammen med argumenter om at ulvens nærvær fører til høyere livskvalitet. Noen ga uttrykk for at uttak av ulv kan føre til stor personlig sorg.

At liknende situasjoner oppfattes og føles forskjellig er blant annet en konsekvens av ulik sosial og kulturell tilknytning. Emosjoner kan være biologisk og psykologisk betinget, men sosial og kulturell tilhørighet skaper også forventninger om hva som er riktig å føle og uttrykke.

Foruten de grunnleggende biologiske og psykologiske mekanismene som aktiveres i møter med rovdyr, har vi sett at følelser kan være både komplekse, nyanserte og svært personlige. På samme måte som noen av dem som likte å ha ulv i nærheten kunne kjenne på frykt, ga enkelte som var skeptiske til ulv uttrykk for at de kunne oppleve positive følelser, som spenning, respekt og nysgjerrighet.

selvforståelse, og i denne sammenheng også deres forståelse av ulven.

Ferdige tolkningsrammer står til disposisjon, i våre dager formidlet ikke bare gjennom sosiale nettverk, men også i høy grad gjennom sosiale medier. Om de aldri så mye er ferdiglaget, er de likevel sanne på den måten at de formidler et budskap som er viktig for folk. Vi velger alle ut etablerte «skript» om verden for å beskrive den fra et perspektiv som er helt og fullt vårt eget.

[BLOGG](#)[ROVDYRBLOGGEN](#)

We were unable to load Disqus. If you are a moderator please see our [troubleshooting guide](#).

Om forskning.no

- [Forskning.no](#) er en nettavis med norske og internasjonale forskningsnyheter.
- [UNG.forskning.no](#) er nyheter om forskning for barn og unge.
- [Forskning.no](#) gis ut under [Redaktørplakaten](#).
- Ansvarlig redaktør / daglig leder: Nina Kristiansen, tlf 414 55 513 / nina@forskning.no
- Redaksjonssjef: Bjørnar Kjensli, tlf 942 43 567
- [Personvernerklæring](#)

Kontakt oss

epost@forskning.no / tlf 22 80 98 90

[Redaksjonen](#) – ansatte

Annonser/stillingsmarked:

Preben Forberg, tlf 413 10 879

Sandakerveien 24 C, Bygg D3

Pb 5 Torshov, 0412 Oslo

Følg oss

[@forskningno](#)

[/forskning.no](#)

[/UNG.forskning.no](#)

[/ScienceNorway.no](#)

forskning.nos eiere

Akvaplan-niva

Artsdatabanken

Fafo
Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering
Forsknings- og utviklingsavdelingen, Psykisk helse og rus, Vestre Viken HF
Forsvarets forskningsinstitutt
Framsenteret
Fridtjof Nansens Institutt
GenØk – Senter for biosikkerhet
Handelshøyskolen BI
Havforskningsinstituttet
Høgskolen i Innlandet
Høgskolen i Molde
Høgskolen i Østfold
Høgskulen i Volda
Høgskulen på Vestlandet
Høyskolen Kristiania
Institutt for samfunnsforskning
KS FoU
Kompetanse Norge
Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter KRUS
Meteorologisk institutt
NIBIO

NIKU Norsk institutt for kulturminneforskning
NILU – Norsk institutt for luftforskning
NLA Høgskolen
NMBU – Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
NORSØK – Norsk senter for økologisk landbruk
NSD – Norsk senter for forskningsdata
NTNU
Narviksenteret
Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse
Nasjonalforeningen for folkehelsen
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)
Nasjonalt senter for e-helseforskning
Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning
Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge - NUBU
Nofima
Nokut
Nord universitet
Nordlandsforskning
Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Norges Geotekniske Institutt
Norges Handelshøyskole
Norges forskningsråd
Norges geologiske undersøkelse
Norges idrettshøgskole
Norsk Polarinstitutt
Norsk Regnesentral

Norsk Romsenter
Norsk Utenrikspolitisk Institutt
Norsk institutt for naturforskning (NINA)
Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
Opplysningskontoret for Meieriprodukter
OsloMet – storbyuniversitetet

SINTEF

Senter for grunnforskning (CAS)

Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter

Simula Research Laboratory

Statens Vegvesen FoU

Statped

Sykehuset Innlandet HF

Tannhelsetjenestens kompetansesentre

Telemarksforskning

UiT Norges arktiske universitet

Universitetet i Agder

Universitetet i Bergen

Universitetet i Oslo

Universitetet i Stavanger

Universitetet i Sørøst-Norge

Universitetssenteret på Svalbard (UNIS)

Vestlandsforskning

Veterinærinstituttet

Vitenskapskomiteen for mat og miljø

Powered by Labrador CMS